

A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése az SZTNH-ban

**Németh Gábor
Farkas Szabolcs**

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

A „felhők” fölött mindig kék az ég...?!
avagy a Szellemi Tulajdon jelene és jövője...
Egerszalók, 2012. november 22.

A minősítés bevezetésének okai és célja

- **Fogalom-meghatározási** bizonytalanság
- **Jogalkalmazási** bizonytalanság

- Egységes **fogalomrendszer**
- Egységes minősítési **intézményrendszer**

Eredmények I.

Egységes fogalomrendszer 2012. január 1-jétől:

- **K+F alapfogalmak** az innovációs törvényben
- az adótörvények is erre utalnak vissza
- a **Frascati Kézikönyvre** történő hivatkozás kikerül a magyar jogszabályokból
- az **SZTNH módszertani útmutatója** hazai és nemzetközi gyakorlat alapján

Eredmények II.

Egységes minősítési intézményrendszer 2012. február 1-jétől:

- Vállalkozások által önkéntesen és opcionálisan kezdeményezhető **előzetes K+F minősítési eljárás**
- SZTNH közreműködése a **NAV adóellenőrzési eljárásaiban**

Előzetes K+F minősítési eljárás I.

Jogszabályi háttér:

- a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény
- az egyes tevékenységek kutatás-fejlesztési szempontú minősítése iránti eljárás részletes szabályairól szóló 9/2012. (II. 1.) Korm. rendelet
- a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítése iránti eljárásban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló 3/2012. (II. 1.) KIM rendelet

Előzetes K+F minősítési eljárás II.

Projekt, vagy projektrész ismertetése

- **Egy projektnek minősül** *egy adott kutatás-fejlesztési cél elérésére irányuló módszeres tevékenység, amely egy tudományos problémával vagy olyan tudományos problémák csoportjával foglalkozik, amelyeket egyetlen általános kutatási gondolat köt össze.*

Valamint rendelkezik: világos célkitűzéssel, módszertannal, hozzárendelt erőforrásokkal, munkaszakaszokkal stb.

- Még meg nem kezdett projektek minősíthetők → **projektrész fogalmának** bevezetése
- **Közösen végzett K+F** esetében a kérelmező által végzett tevékenységek pontos meghatározása – adott minősítés csak erre terjed, de a K+F tartalom megítéléséhez szükséges lehet a teljes projekt ismertetése
- **A projekt költségeit** tételesen nem vizsgálja az SZTNH: a költségkategóriánkénti bontás elsősorban az aránymeghatározás során bír jelentőséggel

Előzetes K+F minősítési eljárás III.

- A minősítési eljárás keretében hozott **határozat felhasználható:**
  - a) a kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó **adó- és járulékkedvezmények érvényesítéséhez;**
  - b) a kutatás-fejlesztési **támogatási rendszerben** a támogatás iránti kérelemben megjelölt **projekt kutatás-fejlesztési tartalmának igazolására**
- Az SZTNH által jogerős határozatban kutatás-fejlesztési tevékenységnek **minősített projektet más hatóságnak is ilyenek kell tekintenie**

Előzetes K+F minősítési eljárás IV.

Adókedvezmények:

- a **saját tevékenység körében végzett K+F tevékenység** közvetlen költségének adóalap-kedvezménye
- a felsőoktatási intézménnyel vagy a Magyar Tudományos Akadémiával kötött megállapodás keretében folytatott K+F tevékenység kedvezménye
- **fejlesztési adókedvezmény**
- a **helyi iparűzési adó** adóalapja 2010. január 1. óta csökkenthető a saját tevékenység körében végzett K+F tevékenység közvetlen költségével

Előzetes K+F minősítési eljárás V. Pályázatok

Pályázat neve	Kritérium	Iparjogvédelmi szempont	Pontszám
K+F+I ernyőprojektek támogatása (GOP-2012-1.3.1/E)	Projekt célja - pályázati kiírás összhangja; Innováció-tartalom	Újdonságvizsgálattal újdonságtartalom és feltalálói tevékenység vagy K+F minősítéssel K+F tartalom	„IGEN” „IGEN”
„Akkreditált innovációs Klaszter” cím elnyerése (AIK-2011)	Innováció-tartalom	Megszerzett, bejelentett vagy vásárolt iparjogvédelmi oltalmak száma	0-6
Piacorientált K+F tevékenység támogatása (GOP-2011-1.1.1)	K+F potenciál	Iparjogvédelmi oltalom (bejelentett, illetve megadott, vásárolt)	4
Piacorientált K+F tevékenység támogatása (GOP-2011-1.1.1)	Tudományos, műszaki újdonságtartalom; Projekt célja - pályázati kiírás összhangja	Újdonságvizsgálattal újdonságtartalom és feltalálói tevékenység vagy K+F minősítéssel K+F tartalom	20 „IGEN”
Piacorientált K+F tevékenység támogatása (GOP-2011-1.1.1)	Iparjogvédelmi oltalom	A pályázó a projekt tárgyában a projekt időtartama alatt tett bejelentés alapján legkésőbb a projekt fenntartási időszak végéig iparjogvédelmi oltalmat szerez.	5
Nemzetközi együttműködéssel megvalósuló alap és ipari kutatási valamint infokommunikációs technológiai fejlesztési projektek támogatása a KM régióban (KTIA_AIK_12)	A projektek kimenetele, eredményei	A pályázatban vállalt, a támogatás hatására megvalósult növekedés (doktori védések, publikáció, szabadalmak, stb.)	0-5

Előzetes K+F minősítési eljárás VI.

- A minősítés – kérelemre – kiterjed arra is, hogy
  - a) meghatározza a projekt **alapkutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési** tevékenységeinek **arányát**;
  - b) az adott tevékenységet a kérelmező a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. § 32. pontja szerinti **saját tevékenységi körében** végzi-e.

Előzetes K+F minősítési eljárás VII.

A minősítési eljárás díjai

- A minősítési eljárás: **83 000 forint**
- Az arány-meghatározás iránti kérelem: **20 000 forint**
- A saját tevékenység megállapítása iránti kérelem: **30 000 forint**

Eljárási határidő

A Ket. rendelkezései szerinti **30 nap** (kivételes esetben legfeljebb további 30 nappal meghosszabbítható)

MINŐSÍTÉSI ELJÁRÁS IRÁNTI KÉRELEM

Kérem az alábbi projektre vonatkozóan a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény 30/A. §-a szerinti minősítési eljárás lefolytatását.

Kérelmező:

Név	<input type="text"/>
Kapcsolattartó	<input type="text"/>
Utca, hászám	<input type="text"/>
Város	<input type="text"/>
Irányítószám	<input type="text"/>
Ország	<input type="text" value="HU-Magyarország"/>
Telefon/fax	<input type="text"/>
Adószám	<input type="text"/>

Képviselői adatok megadása

A KÉRELEMMEL ÉRINTETT PROJEKT, PROJEKTRÉSZ ISMERTETÉSE

1.a. A minősítési kérelemmel érintett projekt címe: (max. 500 karakter)

1.b. A minősítési kérelemmel érintett projektrész címe: (max. 500 karakter)

2. A minősítési kérelemmel érintett projekt tudományági besorolása:

- Természettudományok
- Műszaki tudományok
- Orvostudományok
- Mezőgazdasági tudományok
- Társadalomtudományok
- Humántudományok

3. A projekt kezdete és befejezése:

A formanyomtatvány fontosabb kérdései I.

- 1.a.** A minősítési kérelemmel érintett **projekt címe**
- 1.b.** A minősítési kérelemmel érintett **projektrész címe**
- 2.** A minősítési kérelemmel érintett **projekt tudományági besorolása**
  - Természettudományok
  - Műszaki tudományok
  - Orvostudományok
  - Mezőgazdasági tudományok
  - Társadalomtudományok
  - Humántudományok
- 3.** **A projekt kezdete és befejezése**

A formanyomtatvány fontosabb kérdései II.

4. A projekt összefoglalása – *természettudományok, műszaki tudományok, orvostudományok vagy mezőgazdasági tudományok esetén*

- a) Kérjük, ismertesse a projekt **célkitűzéseit!**
- b) Ha a projekt keretében történt **technika állásának** kutatása, ismertesse a kutatás megállapításait!
- c) A projekt **tartalmának** ismertetése:

Például:

- *A projekt révén nyert új ismeretek mennyiben jelentenek előrehaladást a rendelkezésre álló tudományos ismeretekhez viszonyítva?*
- *Részletezze a projekt megkezdésekor meglévő ismeretek tudományos bizonytalanságait kiküszöbölő új koncepciót!*
- *Az adott műszaki területen már meglévő tudásszinthez képest milyen fejlődést hordozhat az új, vagy továbbfejlesztett módszer?*

A formanyomtatvány fontosabb kérdései III.

5. A projekt összefoglalása– társadalomtudományok vagy humántudományok esetén

a) Kérjük, ismertesse a projekt **tudományos célját!**

b) A projekt **tartalmának** részletezése:

- *A projekt mennyiben tartalmaz újszerűséget vagy mely tudományos bizonytalanságot oldhat fel?*
- *A projekt hogyan törekszik a korábban megoldatlan tudományos problémák, struktúrák és összefüggések felderítésére?*
- *Miként törekszik a projekt a meglévő ismeretanyag újszerű alkalmazására?*
- *A projekt során milyen módszertant kíván alkalmazni?*
- *A projekt keretében végzett tevékenységek és a munkaszakaszok ütemezésének bemutatása, részletezze a részfeladatokat és mérföldköveket!*

A formanyomtatvány fontosabb kérdései IV.

6. A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény 30/A. § szerinti minősítésen túl kéri-e a **projekt alapkutatási, alkalmazott kutatási vagy kísérleti fejlesztési tevékenységei arányának** a meghatározását ?
7. A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény 30/A. §-a szerinti minősítésen túl kéri-e annak megállapítását, hogy **adott tevékenységet a társasági adóról és az osztalékadóról** szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. § 32. pontja szerinti **saját tevékenységi körben végzi-e?**
12. A minősítendő projektben résztvevő **személyi állomány bemutatása**
13. Amennyiben a projektet **megállapodás alapján, közös tevékenység keretében** valósítja meg, ismertesse a megállapodásban részes többi fél által megvalósítani tervezett feladatokat, azok projektbeli arányát és tervezett költségét!

SZTNH közreműködése a NAV adóellenőrzési eljárásaiban I.

- A NAV az ellenőrzése során az adózó **tevékenységének K+F szempontból való minősítésével** és a **kapcsolódó költségek** tevékenységhez való **hozzárendelhetőségével** megkeresheti az SZTNH-t
- Adóellenőrzés – utólagos → **a kedvezmény érvényesítésekor hatályos jogszabályokat** kell alkalmaznia az SZTNH-nak a minősítés során

SZTNH közreműködése a NAV adóellenőrzési eljárásaiban II.

- az egységes gyakorlat biztosítása érdekében a közigazgatási eljárás keretében **csak az SZTNH rendelhető ki szakértőként**
- a szakértői vélemény nem bír kötőerővel
- háttérjogszabály az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény
- a szakértői vélemény elkészítése főszabályként a **rendelkezésre bocsátott okiratok** (kutatási szerződés, kutatási jelentés – **adózái nyilatkozat?**) alapján történik

A K+F minősítési eljárás módszertani útmutatója

A K+F minősítési eljárás módszertani útmutatója

- **Célja:** A minősítési eljárás megismertetése és kiszámíthatóbbá tétele, valamint a kutatás-fejlesztést végző vállalkozások és kutatóhelyek jobb tájékoztatása.
- **Felépítése:**
  1. Célmeghatározás és keretrendszer
  2. A K+F tevékenység meghatározása
  3. A minősítési eljárás folyamata

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak I.

- **A K+F tevékenység:** olyan alkotómunkát jelent, amely a meglévő ismeretanyag bővítését, új alkalmazások kidolgozását célozza, valamely tudományos vagy műszaki bizonytalanság feloldása érdekében.

- **Alapvető kritériumok:**
  1. Újszerűség
  2. Tudományos, illetve technológiai (műszaki) bizonytalanság, kockázat feloldására való törekvés
  3. Módszeresen végzett tudományos tevékenység

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak II.

- **Újszerűség:** Az SZTNH az újszerűség vizsgálata során nem a szabadalmi törvény szerinti újdonságvizsgálatot végzi. A K+F tevékenységek minősítése során az újszerűség vizsgálata eltér a találmányok újdonságvizsgálatától.
- **Meghatározása a következők alapján:**
  1. A tudomány/technika állásának vizsgálata
  2. Hozzáférhetőség
  3. Szakember számára nyilvánvaló-e

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak III.

- A tudomány/technika állásának vizsgálati kiindulópontja a projekt megkezdésének időpontja
- A feltárni kívánt újszerű ismeretek mennyiben jelentenek előrehaladást, új tudáselemeket
- Az alaki előírások kevésbé kötöttek, mint a szabadalmaknál (leírás, igénypontok stb.)
- A technika állásának feltárása nem kötelező, de nagyban felgyorsítja a minősítési eljárás menetét azok megadása

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak IV.

- **Tudomány/technika állása:**
  - A tudomány/technika állása jelenti a kutatás-fejlesztési tevékenység megkezdésekor meglévő kiindulási helyzetet.
  - Olyan ismeretnek kutatómunkával történő újbóli megszerzése, amely máshol, hozzáférhető formában létezik nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek, még akkor sem, ha azt az adott vállalkozásnál nem ismerték vagy nem alkalmazták.
  - Minden kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató személy a tőle általában elvárható gondossággal köteles eljárni a hozzáférhető tudományos ismeretek körének, a technika állásának meghatározása érdekében.

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak IV.

- **Tudományos, illetve technológiai (műszaki) bizonytalanság, kockázat:**
  - **ha az arra vonatkozó tudás, hogy**
    - valami tudományosan lehetséges, vagy
    - valami műszakilag, technológiailag kivitelezhető, vagy
    - valamit hogyan lehet a gyakorlatban megvalósítani, megmérni **még nem elérhető.**

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak V.

- A K+F alapvető jellegzetessége, hogy az új ismeretek, összefüggések feltárására módszeresen kerül sor. **Módszeresen végzett K+F munkáról akkor beszélhetünk, ha**
  - tudományos és/vagy műszaki-technológiai mércével értelmezhető hipotéziseket állítanak fel, melyek igazolására tervezett és dokumentált információgyűjtés, vagy tervezetten végrehajtható kísérletek valósulnak meg, vagy

A K+F tevékenység minősítésével kapcsolatos alapvető fogalmak VI.

- tervezett és dokumentált kísérletezés és/vagy modellalkotás valósul meg azzal a céllal, hogy valamely tudományos, illetve technológiai bizonytalanság, kockázat szakember számára feloldásra kerüljön.
- **A kutatómunka tehát minden esetben tervezett és dokumentált kell, hogy legyen.**

A K+F -be nem sorolható tevékenységek elhatárolása

I.

- Vannak olyan tevékenységek, amelyek a jellegük folytán **önmagukban K+F tevékenységnek nem tekinthetők.**
- **Példák, (ellenpéldák):**
  1. Oktatás, képzés (pl. kutatás megvalósításához szükséges képzés, kísérlet végrehajtásához)
  2. Kapcsolódó tudományos vagy műszaki tevékenységek (pl. tesztelés, adatgyűjtés visszacsatoláshoz, további módosításhoz)
  3. Egyéb ipari tevékenységek (pl. prototípus kereskedelmi tesztelése)
  4. Igazgatási-ügyviteli és egyéb kiegészítő tevékenységek (pl. kutatási infrastruktúra karbantartása)

A K+F -be nem sorolható tevékenységek elhatárolása II.

- Ha a projekt **kizárólag** a felsorolt vagy hasonló, a jellegük folytán K+F tevékenységnek nem tekinthető tevékenységekből áll, akkor **a projekt nem minősül kutatás-fejlesztésnek.**
- Ha egyes tevékenységek **önmagukban K+F tevékenységnek nem tekinthetők**, ugyanakkor - a K+F tevékenységnek tekinthető tevékenységektől elválaszthatatlan módon – a projekt integráns részét képezik, akkor **a projekt teljes egészében kutatás-fejlesztésnek minősül.**

A K+F -be nem sorolható tevékenységek elhatárolása

III.

- Ha egyes tevékenységek **önmagukban K+F tevékenységnek nem tekinthetők**, és nem is képezik a projekt integráns részét **a K+F tevékenységnek tekinthető** tevékenységektől elválaszthatatlan módon, akkor **a projekt csak részben minősül kutatás-fejlesztésnek.**

A Rész-projektek minősítése

- Ha egy korábban megkezdett, vagy később folytatni tervezett kutatás-fejlesztési projekt **aktuális részének a minősítését kérik**, a rész-projektet önmagában, tehát kizárólag az annak keretében végrehajtott tevékenységek alapján kell megítélni.

K+F minősítési eljárás

(kérelem benyújtását követően 1 éven belül megkezdeni kívánt projekt vagy projektrész)

Kérelem (elektronikusan, papíron)

Alaki vizsgálat

Érdemi vizsgálat

Ha kéri

Arányvizsgálat

(alap, alkalmazott kutatás és kutatás fejlesztés aránya)

Ha kéri

Saját tevékenység igazolása

K+F tevékenység

Részben K+F

Nem K+F

-A minősítési eljárás keretében hozott határozat a hatóságra csak a projektnek a kérelemben foglaltakhoz képest változatlan megvalósítása mellett kötelező

K+F minősítés általános szabályai

- A minősítési kérelmet el kell utasítani, ha a projekt tárgya, célkitűzése vagy megvalósításának módja a közrendbe vagy a közérkölcsebe ütközik
- A minősítési kérelem – a hiánypótlás kivételével – nem módosítható, azonban a hiánypótlással történt módosítás nem érintheti a projekt lényegi elemeit
- Nem lényeges elemeknek minősülnek pl. a kérelmező képviselője, projekt megkezdésének időpontja, stb. Korm. rendelet szabályozza

Gyakori Problémák – K+F minősítési kérelmek

- A projekt kezdetének dátuma korábbi, mint a kérelem benyújtásának dátuma.
- Hibásan befizetett összeg (nincs összhangban a kérelemmel, vagy ÁFA-t is fizettek).
- A formanyomtatványt nem használták, mivel kevésnek találták a helyet a kifejtésre.
- 30 napnál rövidebb ideig nyitva lévő pályázati lehetőségeknél nehézkes a 30 napnál rövidebb ügyintézési idő. (gyorsítunk, vagy utólagos hiánypótlás a pályázatban).

Gyakori Problémák – NAV szakvélemény kéresekkel érkező dokumentumok

- A NAV-os eljárásban megküldött dokumentáció nem egységes, korábban nem alakult ki egységes gyakorlat a NAV eljárásában a benyújtható dokumentáció egységesítésére.
- Mivel nincs egységes dokumentációs rendszer a K+F fejlesztések nyomon követésére, ezért az ügyfelek vagy minden információt ömlesztve adnak be a hatósághoz, vagy üzleti titokra hivatkozva semmit mondó leírásokat adnak be.

Gyakori Problémák – NAV szakvélemény kéresekkel érkező dokumentumok

- Különböző típusú file-okat nyújtanak be, Hatóság számára használhatatlan, feldolgozhatatlan.
- A szerződésben meghatározott célkitűzéstől teljesen eltért a kutatási jelentésben megadott megvalósítás.
- A legtöbb dokumentáció, csak a technika állásának ismertetéséből állt, a konkrét kutatási feladatról szó sem esett.

Gyakori Problémák – NAV szakvélemény kérésekkel érkező dokumentumok

- Sokszor a NAV által vizsgált időszaknál korábbi iratokat és tényeket nyújtanak be az minősítéshez.
- Sokszor idegen nyelvű leírásokat adnak be (sokszor német nyelven).
- A benyújtott iratok köre elég széles: termékismertető, mérési jegyzőkönyvek, általános szakirodalmi ismertetések (források megnevezése nélkül), videofilmek, fényképek.
- Egyszóval, sok esetben tanulmányok készültek az adókedvezmények igénybevétele érdekében.

Gyakori Problémák – NAV szakvélemény kéresekkel érkező dokumentumok

- Sokszor sem az adózóhoz, sem a vizsgált problémához sem voltak kapcsolhatók a dokumentumok.
- Semmitmondó leírások: valamilyen motorral mindenben hasonló mechanikai felépítésű motor elkészítése, motor teljesítményének növelése másik beállítással.
- Olyan igényt (elvárást!) támasztanak, hogy a dokumentálás hiányait helyszíni szemle útján, vagy a „szakértőkkel történő megbeszélés” útján pótolhassák.

Következtetések

- Az önkéntesen kérhető K+F minősítés eljárásával nagyot léptünk előre, hiszen a K+F tevékenység célkitűzései egységes alaki és tartalmi követelményeknek megfelelően kerülnek megfogalmazásra és kiértékelésre.
- Az utólagos NAV számára végzett minősítésekből jól látszik, hogy korábban nem volt egységes alaki és tartalmi követelmény a fejlesztők felé az adókedvezmények igénybevételéhez.
- Ezek utólagos számonkérése számos problémát vet fel.

Következtetések

- Az adókedvezmények nem feltétlenül csak a kutatás fejlesztés célját szolgálták.
- Az önkéntesen kérhető K+F minősítésnél használt formanyomtatvány módosított változatának kitöltését javasoljuk az utólagos minősítéseknél is.
- A K+F tevékenységet végző szervezeteknek ki kell dolgozni egy egységes dokumentációs rendszert, amely alakilag és tartalmilag is jól nyomon követhetővé teszi a K+F teljes folyamatát a célkitűzéstől a megvalósításig, és a NAV elvárásaival is összhangban van.

Statisztika

	NAV megkeresések	Önkéntes
Beérkezett kérelmek	817*	66
- Alaki hibásak, visszavontak	29	6
- Ebből műszaki	378	57
- Ebből nem műszaki	392	3
- Ebből vegyes	18	0

* Ténylegesen a NAV-nál 2000-nél (csak innovációs járulék kedvezmény tekintetében) több K+F tevékenységről döntenek, a hozzánk érkező megkeresésekben a K+F tevékenység minősítése komplexebb vizsgálatot igényel

Statisztika

	NAV megkeresések	Önkéntes
Befejezett ügyek	605*	40
- Ebből műszaki	245	38
- Ebből nem műszaki	342	2
- Ebből részben műszaki	18	0
K+F tartalom szerint		
K+F	193 (32%)	36 (90%)
Nem K+F	396 (65%)	4 (10%)
Részben K+F	16 (3%)	0

* Ténylegesen a NAV-nál 2000-nél több K+F tevékenységről döntenek, a hozzánk érkező megkeresésekben a K+F tevékenység minősítése komplexebb vizsgálatot igényel

Köszönjük a figyelmüket!

www.sztnh.gov.hu

